

3. Роменець А. В. Григорій Сковорода і проблема людського самопізнання: традиції і новаторство. Філософська думка. 1987. № 3. С. 71–78.
4. Сковорода Григорій. Повне зібрання творів : у 2-х т. Київ : Наукова думка, 1973. Т. 1. 531 с.
5. Шевченко З. Григорій Сковорода – останній представник українського літературного бароко. Українська література. 2013. Вип. 13. С. 40–42.

Каплуновський Сергій Володимирович
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Мазоренко М.О.
Державний біотехнологічний університет
ДОРОГАМИ СКОВОРОДИ

Григорій Сковорода — знакова фігура української культури XVIII століття, відомий мислитель, письменник та мандрівник, який залишається символом пошуку духовного щастя, самопізнання та гармонії. Його творчість і спосіб життя стали ідеалом самостійного мислення та особистісної свободи.

Основою філософії Сковороди є ідея внутрішньої свободи, досягнутої через самопізнання та незалежність від матеріального світу. На його думку, істинна свобода починається всередині людини, незалежно від зовнішніх умов. Афоризм "Світ ловив мене, та не спіймав" відображає його невідкорення мирським умовам та прив'язаностям.

Вчення про «сродну працю» Сковорода вважав однією з найважливіших складових людського щастя. Він вірив, що кожна людина має власне покликання, і тільки віднайшовши цю «сродну працю», людина може досягти внутрішньої гармонії та самореалізації. Ця концепція залишається актуальною і в сучасному суспільстві, нагадуючи про важливість займатися улюбленою справою, яка відповідає природним нахилам.

Сковорода обрав життя мандрівника, вважаючи подорожі способом досягнення духовної гармонії та розвитку. Він багато подорожував Україною, зустрічався з людьми, пропагуючи свої ідеї серед простого люду. Його шлях можна розглядати як метафору духовного пошуку та відмову від мирських прив'язаностей. Цей образ мандрівника став уособленням духовної незалежності.

Сковорода часто критикував і світську, і церковну владу за лицемірство, корупцію та нехтування інтересами людей. Він ставив під сумнів значення цих інституцій у духовному житті людини, стверджуючи, що релігія та духовність мають бути вільними від матеріального впливу. Його погляди на антиклерикалізм були своєрідним маніфестом чистої віри.

Творчість Сковороди вирізняється багатством символів, алегорій і афоризмів, що зробило його твори важливою частиною української літературної та філософської традиції. Він поєднував барокову риторичність з простотою, роблячи свої твори доступними і зрозумілими. Його байки та філософські діалоги мали на меті не лише виховувати, а й стимулювати до роздумів про свій внутрішній світ.

Сковорода пропагував ідею, що щастя досягається через гармонію з собою та природою, а не через зовнішні здобутки. Він вважав, що внутрішній спокій та рівновага — це основа людського щастя, яку можна знайти лише через пізнання своїх внутрішніх бажань та сутності.

Сковорода залишив глибокий слід в українській культурі. Його ідеї про свободу, самопізнання та «сродну працю» вплинули на багатьох українських мислителів і митців, і вони залишаються актуальними й у сучасному світі. Образ Сковороди як мудреця та філософа став національним символом духовності, а його вчення продовжують надихати на пошук власного шляху та гармонії.

Григорій Сковорода сприяв формуванню української національної ідентичності, пропагуючи ідеї незалежності, самовизначення та духовної свободи. Він підтримував

національні ідеали, закликаючи до моральної чесності та відповідальності за свої дії, що робить його прикладом для поколінь українців.

Ідеї Сковороди про необхідність самопізнання, внутрішньої свободи, незалежності та «сродної праці» стають все більш актуальними в сучасному суспільстві. У часи глобальних перетворень та масових змін його погляди на духовне багатство та важливість особистісного розвитку є важливими орієнтирами для тих, хто прагне знайти баланс між зовнішніми впливами та внутрішнім світом.

Котелевський Назар

Науковий керівник – канд. істор. наук Лапченко А.С.

Державний біотехнологічний університет

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: ПОШУКИ ЩАСТЯ

Григорій Сковорода — видатний український філософ, мислитель та поет XVIII століття, відомий своїми ідеями про духовність, моральність та людське щастя. Поняття щастя було для нього центральним у його творчості й філософії. Він неодноразово наголошував на тому, що справжнє щастя людина може знайти лише в гармонії із собою та світом.

Основною філософською ідеєю Сковороди щодо щастя є концепція "сродної праці". За Сковородою, кожна людина має свою природну схильність до певного виду діяльності, свій внутрішній покликання, який веде її по життю. Віднайти цей покликання і займатися "сродною", тобто спорідненою з природою людини працею, означає жити щасливо. Сковорода вважав, що той, хто знайшов своє призначення в житті, не відчуває тягара роботи, адже це приносить йому внутрішнє задоволення і радість. Навпаки, той, хто змушений займатися чимось, що суперечить його природним нахилам, відчуває себе нещасливим і пригніченим.

Ця думка Сковороди про те, що справжнє щастя залежить не від зовнішніх обставин, а від внутрішньої гармонії людини, була для свого часу революційною. Він протиставляв свої погляди загальноприйнятим у суспільстві уявленням про щастя, що базувалися на матеріальних благах, кар'єрі або владі. Для Сковороди ці речі були тимчасовими та нестійкими. Він стверджував, що справжнє щастя полягає в простоті життя, в гармонії з природою та у внутрішньому спокої.

Особливо важливою в його філософії є думка про духовний світ. Сковорода підкреслював, що зовнішній світ не є джерелом справжнього щастя. Людина повинна звернутися до свого внутрішнього світу, до самопізнання, щоб знайти спокій і радість. Він говорив, що світ поділяється на два — видимий і невидимий. Перший складається з матеріальних речей, другий — з духовних цінностей. Щастя, на думку Сковороди, є виявом внутрішньої свободи, яку можна досягти тільки через пізнання своєї душі та зв'язок з духовними цінностями.

Григорій Сковорода також був переконаний, що щастя не залежить від багатства чи соціального статусу. Людина може мати багатства, але якщо вона втратить зв'язок зі своєю природою, то не знайде щастя. Протягом свого життя він дотримувався ідеї аскези — добровільної відмови від матеріальних благ для досягнення духовного спокою. Сковорода вважав, що надмірна прив'язаність до матеріальних цінностей може перешкоджати пізнанню істинного щастя.

Загалом, пошуки щастя у філософії Сковороди — це шлях до пізнання себе, до усвідомлення свого місця у світі та гармонії з власною природою. Це щастя — не зовнішнє і не пов'язане з матеріальними благами, а внутрішнє, що виростає з духовного світу людини, її праці та моральних цінностей.